

پیش‌بینی رضایت جنسی و تعهد زناشویی براساس دین‌داری و صمیمیت زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه تهران

Predicting Sexual Satisfaction and Marital Commitment based on Religiosity and Marital Intimacy of Married University Students of University of Tehran

Zahra Moradi

Yaser Madani

زهرا مرادی*

یاسر مدنی**

Abstract

This study aims to predict sexual satisfaction and marital intimacy of married university students. The present correlation study was conducted, and the target population chosen for this research were 158 married individuals married on campus. The data of this study were collected through questionnaires of religiosity (ARA), marital intimacy (AIC), sexual satisfaction (ISS), and also marital commitment (DCI). For a better interpretation and analysis, the descriptive and inferential method (regression) was applied. The results indicated that 35 percent of sexual satisfaction can be predicted by means of marital intimacy and religiosity. There is also a 43 percent prediction of marital commitment. It seems that religiosity and marital intimacy can significantly affect the sexual satisfaction. Religiosity seems to be a factor in enhancing sexual satisfaction and marital commitment.

Keywords: Religiosity, Marital Intimacy, Sexual Satisfaction, Marital Commitment, Students

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، پیش‌بینی رضایت جنسی و تعهد زناشویی براساس دین‌داری و صمیمیت بین زوجین بود. طرح این مطالعه، همبستگی از نوع بنیادی بود. جامعه آماری شامل تمامی دانشجویان متأهل ساکن خوابگاه دانشگاه تهران در سال ۱۳۹۷ بود. حجم نمونه ۱۵۸ نفر از زوجین دانشجوی متأهل دانشگاه تهران ساکن خوابگاه بودند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. داده‌های این پژوهش توسط پرسشنامه‌های رضایت جنسی (ISS)، تعهد زناشویی (DCI)، سنجش نگرش مذهبی (ARA) و صمیمیت زوجین (AIC) که روایی و پایایی آن‌ها تأیید شده است، جمع‌آوری شد. به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی (رگرسیون) از نرم‌افزار SPSS-۲۴ استفاده شد. نتایج به‌دست آمده نشان داد که ۳۵ درصد از رضایت جنسی توسط دین‌داری و صمیمیت زناشویی قابل پیش‌بینی است و همچنین دین‌داری و صمیمیت زناشویی قادر به پیش‌بینی ۴۳ درصدی از تعهد زناشویی می‌باشند. نتایج تحقیق نشان داد که دین‌داری و صمیمیت زناشویی بر رضایت جنسی و تعهد زناشویی تأثیر مثبت دارد و با تقویت دین‌داری و صمیمیت زناشویی، می‌توان میزان رضایت جنسی و تعهد زناشویی را در زوجین افزایش داد.

واژه‌های کلیدی: دین‌داری، صمیمیت زناشویی، رضایت جنسی، تعهد زناشویی، دانشجویان متأهل

*کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، گروه روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران
**نویسنده مسئول: استادیار گروه روان‌شناسی تربیتی و مشاوره، دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

Email: yaser.madani@ut.ac.ir

Received: 11 Jun 2020

Accepted: 6 Sep 2020

پذیرش: ۹۹/۰۶/۱۶

دریافت: ۹۹/۰۳/۲۲

مقدمه

ازدواج، یک پیوند مقدس، منطقی و احساسی بین دو فرد است برای رسیدن به یک خانواده مستقل که در کنار آن فرد به حس آرامش، همراهی و صمیمیت در زندگی می‌رسد. ازدواج درعین‌حال؛ علتی برای رشد، تعالی، تکامل طرفین و رفع نیازهای مهم انسان است. به‌عبارت دیگر، ازدواج بنیان خانواده است و آن را می‌توان یکی از مهم‌ترین انتخاب‌ها در زندگی هر فرد دانست (حیدری، ۱۳۹۶). ازدواج، معمولاً مهم‌ترین و اصلی‌ترین بستری است که کارکرد و آثار صمیمیت و روابط اجتماعی رشدیافته در آن آشکار می‌شود. از جمله نمودهای زندگی اجتماعی انسان، داشتن روابط سالم و سازنده میان انسان‌ها و برقرار بودن عشق و محبت به هم‌نوع و نشان دادن صمیمیت و همدلی به همدیگر است. خانواده، جایگاه ارضای نیازهای مختلف عاطفی، جسمانی و عقلانی است؛ بنابراین آگاه بودن از جسم و روان و شناخت چگونگی ارضای این نیازها و مجهز شدن به راهکارهای شناخت تمایلات جسمی و روانی ضروری و اجتناب‌ناپذیر است. رضایت یک فرد از زندگی زناشویی، به‌معنای رضایت او از خانواده محسوب می‌شود و رضایت از خانواده، به‌معنای رضایت فرد از زندگی است و در نهایت، منجر به رشد و تکامل و پیشروی مادی و معنوی خواهد شد (بارتون و همکاران، ۲۰۱۸). در یک ازدواج سالم، داشتن رابطه جنسی مناسب به‌نحوی که بتواند موجب رضایت زناشویی زن و شوهر شود، نقش بسیار مهم و ضروری در موفقیت و استقامت بنیان خانواده دارد. به‌نظر مزلو (۱۹۴۳)، ارضا نشدن نیاز جنسی، تعالی انسان را به شدت آسیب‌پذیر و شکننده می‌کند (نیک‌آذین، روشن‌چلسی و میرزایی، ۱۳۹۳). رضایت جنسی، دربرگیرنده احساس در مورد بدن، تمایل به فعالیت‌های جنسی، نیاز به ارتباط با شریک جنسی و توانایی به‌دست آوردن رضایت از فعالیت جنسی است (تقدسی، قنبری افرا، قنبری افرا و گیلاسی، ۱۳۹۵). رضایت جنسی، احساس لذت‌بخش شخص است از نوع رابطه جنسی و توانایی او در ایجاد حس خوشایند دوطرفه را دربرمی‌گیرد. همچنین رضایت جنسی، ارزیابی و تحلیل فرد از رفتار جنسی خود که آن را لذت‌بخش ترسیم می‌نماید، تعریف شده و به‌عنوان یکی از نیازهای فردی و ارتباطات بین‌فردی که با سلامت فرد و جامعه او ارتباط دارد، قلمداد می‌شود (رحمانی، مرقانی خویی، صادقی و الله‌قلی، ۱۳۹۰). رضایت جنسی، یکی از فاکتورهای اساسی و اثربخش بر روابط زناشویی و رضایت از زندگی در بین زوجین است (وندن برینک، ولمن، اسمیتز، هسنی و ورتمن، ۲۰۱۸).

بشارت و رفیع‌زاده (۱۳۹۵) در پژوهشی که به پیش‌بینی میزان رضایت جنسی و سازگاری زناشویی را براساس متغیرهای صمیمیت، تعهد و دانش و نگرش جنسی انجام دادند، به این نتیجه رسیدند که صمیمیت، بیشترین سهم را در پیش‌بینی رضایت جنسی دارد. یکی از عوامل کلیدی در قضاوت فرد نسبت به کیفیت زندگی در مجموع و کیفیت و دوام رابطه زناشویی به‌طور خاص، رضایت جنسی در رابطه زناشویی است (فونتس و ایگلسیس، ۲۰۱۴). گفته می‌شود یکی از دلایلی اصلی که زوجین بسیاری از سلامت روانی برخوردار نیستند، نبود آگاهی، اطلاعات و حمایت لازم برای حل چالش‌هایی است که بر روابط جنسی اثر می‌گذارد (انجمن سلامت روان کانادا، ۲۰۱۴). فعالیت جنسی و رضایت حاصل از آن، اساسی‌ترین و اثرگذارترین بعد زندگی انسان

به شمار می‌رود (اسکت، ریتچک، کنوپ، راهودس و مارکمن، ۲۰۱۸). ارضای مطلوب تمایلات جنسی در تکامل شخصیت انسان و سلامت شخصی، اجتماعی و دستیابی به آسایش و آرامش نقش مهمی را ایفا می‌کند. به نظر می‌رسد نادیده گرفتن و کم‌اهمیت دانستن نیاز جنسی در انسان، مشکلات جبران‌ناپذیری برای فرد ایجاد می‌کند، به طوری که اشکال در ارضای آن موجب اختلال در احساسات، شخصیت و عملکرد اجتماعی افراد می‌شود. در بیشتر مواقع، اختلال در روابط جنسی، عدم ارضا و نداشتن رضایت جنسی زوجین منجر به فروپاشی بنای خانواده می‌شود (نائینی و شفیع‌آبادی، ۱۳۹۶). ناراضی‌تی از رابطه جنسی، می‌تواند به مشکلات زیادی در روابط زوجین و به وجود آمدن حس تنفر از همسر منجر شود و رضایت از رابطه جنسی، منجر به رضایت از روابط زوجین و شادکامی می‌شود (شلی، ریتچک، کنوپ، راهودس و مارکمن، ۲۰۱۸).

بین رضایت جنسی و تعهد زناشویی^۱، رابطه مثبتی وجود دارد. رضایت جنسی در ازدواج و تعهد، به‌عنوان متغیری دوسویه با یکدیگر تقابل دارند و به‌عنوان شاخص مناسبی برای ثبات و دوام ازدواج مشخص شده‌اند (مهدی‌زادگان و شریفی‌رنانی، ۱۳۹۴). تعهد نسبت به همسر عشق و علاقه، رضایت و گذشت را شامل می‌شود. تعهد در ازدواج، به‌معنای پذیرفتن مسئولیت زوجین برای حفظ و نگهداری ازدواج و پایبند بودن به آن گفته می‌شود (مؤمنی، کاوسی و امانی، ۱۳۹۵). به‌طور کلی، پایبندی به عهد و پیمان ازدواج، به‌عنوان یک مکانیسم تداوم‌بخش، دارای اهمیت به‌سزایی می‌باشد و از شاخص‌های ازدواج موفق و طولانی‌مدت به‌شمار می‌رود (میچر، ۲۰۱۳). تعهد، یکی از چهار مؤلفه ازدواج موفق است که زوجین به آن اشاره می‌کنند و آن را ملاک قرار می‌دهند (جان، اسمی، رورو و تسوی، ۲۰۱۷). میزان بالای تعهد زناشویی با مؤلفه‌های مثل بیان عشق بیشتر، سازگاری و ثبات زناشویی بالاتر، مهارت‌های حل مسئله بهتر و رضایت زناشویی رابطه دارد. تعهد، یک عامل ارتباطی حیاتی است که بر کیفیت و طول عمر روابط عاشقانه زوجین تأثیر می‌گذارد (کونستام، کوران و گلن دمیرتا، ۲۰۱۸) و میزان پایین آن با دل‌زدگی زناشویی همبستگی دارد (اسدی، فتح‌آبادی و شریفی، ۱۳۹۲). در مطالعه‌ای که بر روی زوجین طلاق گرفته در ایالت اوکلاهما انجام گرفت، یافته‌ها نشان داد از ۱۲ عامل معرفی شده ۵۸ درصد آن‌ها فقدان تعهد و ۸۵ درصد خیانت و عدم تعهد را دلیل عمده برای طلاق خود دانسته‌اند (کارلسون، وهیلر و آدامز، ۲۰۱۸). پژوهشگران بر این باورند که ارزش‌های دینی، دارای قدرت پیش‌بینی و به‌عنوان یک عامل اصلی و کلیدی در افزایش تعهد زناشویی هستند (ناتالی، لوریان، سارچ و مکینون، ۲۰۲۰). شهریارپور، نجفی، امین بیدختی، رئوفی و مرادی (۱۳۹۶)، نشان دادند که دین‌داری، پیش‌بینی‌کننده تعهد زناشویی در دانشجویان است. هر ازدواج مطلوب سه بنیاد تعهد، جاذبه و تفاهم را دربرمی‌گیرد که از بین آن‌ها، تعهد زناشویی قوی‌ترین و اصلی‌ترین علت پیش‌بینی‌کننده کیفیت و ثبات زناشویی است (جان و همکاران، ۲۰۱۷). تعهد، ابعاد چندگانه‌ای دارد و دربرگیرنده دلایل شخصی، اعتقادی و اخلاقی به‌خصوصی است که فرد را به ادامه روابط زناشویی پایبند می‌کند (کلاید، هاوکینس و ویلوگی، ۲۰۱۹).

از آن جایی که دین و خانواده، روی ارزش‌های مشابهی تأکید می‌کنند، محققان ارتباط نزدیکی بین این دو

پیش‌بینی می‌نماید (مصلحی و احمدی، ۱۳۹۲). مذهب سیستم سازمان‌یافته‌ای است از اعتقادات، مثل ارزش‌های اخلاقی، آداب‌ورسوم و مشارکت در برنامه‌های دینی برای باور عمیق‌تر به خدا یا یک قدرت متعالی است. اعتقادات مذهبی شیوه مؤثری برای مواجهه با نگرانی‌ها، تجربه‌های دردناک و بیماری و مشکلات است. همچنین در زمان گرفتاری و مشکلات بر نحوه روابط انسانی اثر می‌گذارند. طبق نظر جامعه‌شناسان، دین به عنوان عمل و ایده‌های مردم و حس بودن در نظر گرفته می‌شود (لانگایز و اسپونز، ۲۰۱۷). اعتقادات مذهبی افراد یک خانواده، می‌تواند بر نحوه روابط آن‌ها با یکدیگر و حفظ جایگاه و مرزهایی که بین افراد خانواده وجود دارد، اثر زیادی داشته باشد (کیانی، فرح‌بخش، اسدی و شیرعلی‌پور، ۱۳۸۹). به‌طور کلی، دین تلفیقی از باورها، نگرش‌ها و شیوه‌های ترویج شده توسط نهادهای مذهبی است که ارزش‌ها، رفتار، نگرش و اعتقادات شخص را شکل می‌دهد (شرام، مارشال، هاریس و لی، ۲۰۱۲). فرد دین‌دار، بر این باور است که وقتی مشکلی برای او به‌وجود می‌آید یا نگرانی او را تهدید می‌کند، پروردگار برای محافظت و آرامش دادن در دسترس خواهد بود. باور به حضور خدا و قابل‌دسترس بودن او به شخص اجازه می‌دهد که به مشکلات و مسائل روزانه زندگی با اعتماد بیشتری نزدیک شود (لوپز، ریگس، پولارد و هوک، ۲۰۱۱).

دین، می‌تواند بخشی اساسی از روابط زناشویی زوجین زیادی باشد و ممکن است ثبات و دوام زناشویی آن‌ها را در طول کل دوره زندگی را تحت‌تأثیر قرار دهد (پادگت، ماهونی، پارگمنت و دیماریس، ۲۰۱۹). ماهونی (۲۰۱۳) بیان می‌کند دین‌داری و فعالیت‌های مذهبی و معنوی، می‌تواند یک منبع قدرت و اطمینان‌بخش برای اعضای خانواده باشد. دین‌داری و تعهد دینی، به رضایت زناشویی زوجین کمک می‌کند و تعهد و عمل به فریضه‌های دینی برای زندگی شاد داشتن کمک شایانی است (آمان، آباس، نورنابی و بانو، ۲۰۱۹). زوج‌های دین‌دار، نگرش منفی نسبت به طلاق دارند و حاضرند برای حفظ و تداوم رابطه زناشویی خود، تمام تلاش خود را بکنند (اوستین، مکدونالد و مکلود، ۲۰۱۸). افراد دین‌دار، در زندگی زناشویی پرخاشگری کمتری از خود بروز می‌دهند (اگبریا و ناتور، ۲۰۱۸). اثرات دین‌داری بر رضایت زناشویی ممکن است در زن و مرد متفاوت باشد. برای مثال، بیان شده تأثیر مثبت دین‌داری در مردان، بیشتر از زنان است و زنانی که شوهرانشان دین‌دار هستند نسبت به مردانی که همسرانشان دین‌دار می‌باشند، دارای رضایت از زندگی بیشتری هستند (روس، اندروس، میلر، مارک، هاوچ و کارد، ۲۰۱۹). افراد دین‌دار، احساسات جنسی یکدیگر را بهتر درک می‌کنند. تقدس جنسیت در دین، باعث تسهیل رضایت جنسی در زوجین می‌شود (لوناردت، بوسبی و ویلوقبی، ۲۰۱۹).

پژوهش‌ها بیانگر آن است که افراد متأهل دین‌دار، تعارضات زناشویی کمتری گزارش می‌کنند (ساموئل و اندرو، ۲۰۱۸) و کمتر تحت‌تأثیر استرس‌های دنیای بیرون قرار می‌گیرند (الیسون، هندرسون، گلن و هاکریدر، ۲۰۱۱)؛ همچنین بیشتر مشغول انجام دادن کارهایی هستند که حفظ‌کننده و نگاه‌دارنده روابط زناشویی آن‌ها است (استافرود، ۲۰۱۶). معرفت معنوی، رابطه مثبت و معناداری با صمیمیت زناشویی زوجین دارد (کارن، جری، هلن و لسلی، ۲۰۱۶). به‌وجود آوردن و حفظ کردن روابط صمیمانه و ارضای نیازهای عاطفی و روانی در ازدواج، یک مهارت و ویژگی مثبت است و همچنین داشتن سلامت روانی و تجارب سالم، نیازمند کسب مهارت‌ها و انجام وظایفی خاص است (خلیلی هزار جریبی، ۱۳۹۳).

صمیمیت، به‌عنوان توانایی رابطه داشتن با دیگران با حفظ فردیت شخص تعریف شده است. این‌گونه تعاریف بیانگر آن است که فرد به درجه‌ای از رشد فردی دست‌یافته باشد تا بتواند با دیگران ارتباط صمیمانه برقرار کند. صمیمیت، به‌عنوان یکی از ارزشمندترین ابعاد وجودی انسان تعریف شده است و به‌عنوان اصل اساسی در عملکرد سالم انسان در نظر گرفته می‌شود (داندورند و لافتین، ۲۰۱۳). معنای رایج از صمیمیت، میزان نزدیکی به همسر، به اشتراک داشتن در ارزش‌ها و ایده‌ها، پرداختن به فعالیت‌های مشترک، روابط جنسی، شناخت از همدیگر و رفتارهای عاطفی مثل نوازش کردن را دربرمی‌گیرد. فردی که از سطح صمیمیت بیشتری برخوردار است، قادر می‌باشد تا خود را به شیوه انعطاف‌پذیرتر در روابط عرضه کند و نیازهای خود را به‌نحو مطلوب‌تری به شریک زندگی و همسر خود ابراز کند. صمیمیت را می‌توان به‌صورت ترکیبی از دوست داشتن و عاطفه، ابراز کردن و آشکارسازی، سازگاری، هماهنگی، ارتباط جنسی، حل کردن تعارضات و خود پیروی تعریف کرد (استولهر، فریایرا و لندریپت، ۲۰۱۴). رضایت زناشویی، می‌تواند در زوج‌هایی که درجه صمیمیت بالاتری دارند، بیشتر باشد یا به‌عبارتی، زوجینی که صمیمیت بالاتری دارند، ممکن است قابلیت مضاعف در روبه‌رو شدن با مشکلات و تغییرات مربوط به رابطه خود، داشته باشند و در نتیجه، درجه رضایت زناشویی بالاتری را تجربه کنند (کوران، بورک، یونگ و تونگن، ۲۰۱۶). به‌عقیده صاحب‌نظران، صمیمیت بخش مهمی از عشق محسوب می‌شود و معتقدند صمیمیت، دربرگیرنده تعهد (درجه‌ای از قصد و علاقه‌ای که یک فرد به آن میزان تمایل به بودن در رابطه دارد و خواهان حفظ آن است) و اشتیاق است (هارمون، ۲۰۰۵).

با توجه به مطالب گفته شده در بالا، مشخص می‌شود تا به‌حال، تحقیقاتی که در رابطه با رضایت جنسی، تعهد زناشویی، دین‌داری و صمیمیت که هر چهار متغیر را با هم بررسی کند یا ارتباط بین دین‌داری و رضایت جنسی را در ایران بررسی کرده باشد، انجام نشده است. همچنین تحقیقاتی که به بررسی این متغیرها پرداخته است یا روی یک جنس بررسی شده یا اگر بر روی هر دو جنس انجام گرفته به‌دلیل در دسترس نبودن، زوجین نمونه زن و شوهر نبوده‌اند. بنابراین، در پژوهش حاضر به بررسی رابطه بین دین‌داری و صمیمیت زناشویی با رضایت جنسی و تعهد زناشویی زوجین دانشجوی خوابگاه‌های دانشگاه تهران پرداخته و با قصد پیش‌بینی رضایت جنسی و تعهد زناشویی براساس دین‌داری و صمیمیت زناشویی انجام گرفته است.

فرضیه‌ها

- ۱- بین دین‌داری و رضایت جنسی رابطه وجود دارد و دین‌داری قادر به پیش‌بینی رضایت جنسی در زوجین است.
- ۲- تعهد زناشویی و دین‌داری با هم رابطه دارند و دین‌داری، می‌تواند تعهد زناشویی را در زوجین پیش‌بینی کند.
- ۳- بین رضایت جنسی و صمیمیت زناشویی رابطه وجود دارد و صمیمیت زناشویی، قادر به پیش‌بینی رضایت جنسی در زوجین است.
- ۴- بین صمیمیت زناشویی و تعهد زناشویی رابطه وجود دارد و صمیمیت زناشویی، توانایی پیش‌بینی تعهد زناشویی در زوجین را دارد.

روش

جامعه آماری، نمونه و روش اجرای پژوهش

طرح پژوهش حاضر همبستگی و از نوع بنیادی است. جامعه آماری را کلیه دانشجویان متأهل که ساکن خوابگاه دانشگاه تهران در سال ۱۳۹۷ بودند، تشکیل می‌داد. حجم نمونه ۱۵۸ نفر از زوجین دانشجوی متأهل دانشگاه تهران که ساکن خوابگاه بودند که به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای انتخاب شدند. بدین روش که از بین سه خوابگاه متعلق به دانشجویان متأهل این دانشگاه، دو خوابگاه انتخاب شد و به دانشجویان ساکن این خوابگاه پرسشنامه داده شد. در این پژوهش به منظور جمع‌آوری داده‌ها از چهار پرسشنامه به شرح زیر استفاده شد.

ابزار سنجش

پرسشنامه رضایت جنسی^۱ (ISS): این پرسشنامه توسط هادسون-هریسون و کروسکاپ (۱۹۹۸) برای اندازه‌گیری میزان رضایت جنسی زوجین ساخته شد. پرسشنامه رضایت جنسی دارای ۲۵ سؤال است که در سطح یک مقیاس ۷ درجه‌ای از صفر (هرگز) تا ۶ (همیشه) مشخص می‌شود که تعدادی از سؤالات به روش معکوس نمره‌گذاری می‌شود. پایایی درونی این پرسشنامه، توسط طراحان محاسبه و آلفای کرونباخ آن ۹۱ درصد به دست آمد. روایی این آزمون مورد تأیید قرار گرفته و ۸۵ درصد است. اعتبار مقیاس نیز، با روش بازآزمایی با فاصله یک هفته محاسبه گردید که برابر ۹۳ درصد شد. این پرسشنامه توسط پوراکیب (۱۳۹۰) مورد تحلیل واقع شد که در روش دونیمه کردن ۸۸ درصد و ضریب گاتمن ۸۰ درصد به دست آمد. بررسی پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر، با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۸۹ به دست آمد.

پرسشنامه تعهد زناشویی^۲ (DCI): این پرسشنامه توسط آدامز و جونز (۱۹۹۷) طراحی شده که شامل ۴۴ سؤال و دارای سه خرده‌مقیاس تعهد به همسر و به ازدواج و احساس متعهد بودن (تعهد اجباری) است. نمره گذاری این پرسشنامه براساس یک مقیاس ۵ درجه‌ای از کاملاً مخالفم ۱ تا کاملاً موافقم ۵ است که تعدادی از سؤالات به روش معکوس نمره‌گذاری می‌شود. شاه سیاه، بهرامی و محبی (۱۳۸۸) اعتبار این پرسشنامه را تأیید کردند. آن‌ها ضمن سنجش روایی صوری و محتوایی این مقیاس، پایایی آن را براساس آلفای کرونباخ برابر ۸۵ درصد گزارش کرده‌اند. روایی این آزمون مورد تأیید قرار گرفته و ۸۶ درصد گزارش شده است. برای بررسی پایایی این پرسشنامه، در پژوهش حاضر از آلفای کرونباخ استفاده شد که پایایی ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسشنامه سنجش نگرش مذهبی^۳ (ARA): این پرسشنامه را خدایاری فرد و همکاران (۱۳۹۲) در قالب طرح پژوهشی در دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه تهران طراحی کردند. پرسشنامه سنجش نگرش مذهبی، شامل ۴۰ سؤال و ۴ خرده‌مقیاس عواطف دینی، باور دینی، رفتار دینی و وانمود اجتماعی است

1. Index of Sexual Satisfaction (ISS)
2. Dimensions of Commitment Inventory (DCI)
3. Assessing Religious Attitudes (ARA)

که نگرش مذهبی را مورد اندازه‌گیری قرار می‌دهد. سؤالات این مقیاس بر مبنای طیف لیکرت شش درجه‌ای نمره‌گذاری شده که نمرات فرد به هر سؤال بر روی یک مقیاس شش درجه‌ای از صفر (هرگز) تا ۵ (همیشه) سنجش می‌شود. نمرات این پرسشنامه بین صفر تا ۲۰۰ متغیر است. لازم به ذکر است که نمره بالا در هر یک از خرده‌مؤلفه‌ها به معنای بالاتر بودن گرایش‌های دین‌داری گزارش در نظر گرفته می‌شود. خدایاری فرد و همکاران (۱۳۹۲)، شاخص‌های پایایی و روایی پرسشنامه را در دو مطالعه ۹۶ درصد و ۹۴ درصد گزارش کرده‌اند. ضریب پایایی با استفاده از روش بازآزمون ۹۱ درصد و به روش دونیمه کردن اسپیرمن- بروان ۸۲ درصد و به روش گاتمن ۸۰ درصد به دست آمده (خدایاری فرد و همکاران، ۱۳۹۲). برای بررسی پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر از آلفای کرونباخ استفاده شد که پایایی ۰/۹۲ به دست آمد.

پرسشنامه صمیمیت زوجین^۱ (IS): این پرسشنامه توسط واکر و تامپسون^۲ (۱۹۸۳؛ به نقل از ثنایی، ۱۳۷۹) ساخته شده که دارای ۱۷ سؤال است و برای اندازه‌گیری محبت و صمیمیت زوجین تهیه شده است. این پرسشنامه توسط ثنایی (۱۳۷۹) ترجمه شده و ضریب پایایی این مقیاس در پژوهش دغاغله، عسگری و حیدری (۱۳۹۰)، ۰/۹۶ به دست آمد. نعیم (۱۳۸۷) نیز، برای تعیین پایایی صمیمیت از دو روش تنصیف و آلفای کرونباخ استفاده کرد که به ترتیب برابر ۰/۹۶ و ۰/۹۶ نشان‌دهنده پایایی مطلوب این پرسشنامه است. نمره آزمودنی در مقیاس صمیمیت از طریق جمع نمرات عبارات حاصل می‌شود. نمرات آزمودنی‌ها عددی بین ۱۷ تا ۱۱۹ خواهد بود. نمره بالاتر به معنای صمیمیت بالاتر هست. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر روی یک طیف لیکرتی ۷ درجه‌ای، از ۱ (هرگز) تا ۷ (همیشه) انجام می‌شود. هرچه نمره فرد در این مقیاس بیشتر باشد، نشان‌دهنده صمیمیت بالاتر است. روایی این پرسشنامه ۸۹ درصد گزارش شده است. برای بررسی پایایی این پرسشنامه در پژوهش حاضر از آلفای کرونباخ استفاده شد که پایایی ۰/۸۵ به دست آمد.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم‌افزار SPSS-۲۴ استفاده شد. برای این منظور، در سطح آمار توصیفی از میانگین و انحراف استاندارد و در سطح آمار استنباطی از همبستگی بین متغیرها و همچنین رگرسیون جهت پیش‌بینی به شرح زیر استفاده شده است.

یافته‌ها

الف) توصیف جمعیت شناختی

-
1. Intimacy Scale (IS)
 2. Walker A. J., & Thompson L.

جدول ۱- خصوصیات جمعیت شناختی

جنسیت	مقطع تحصیلی	فرزند ندارد	۱ فرزند	۲ فرزند	۳ فرزند	بیکار	شغل آزاد	کارمند
مرد	دیپلم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	فوق دیپلم	۰	۰	۰	۰	۰	۰	۰
	لیسانس	۰/۴	۰/۴	۰	۰	۰/۲	۰/۸	۰/۰۶
	فوق لیسانس	۰/۳۳	۰/۱۴	۰/۱۱	۰/۶	۰/۱	۰/۸	۰/۰۶
زن	دکتری	۰/۸	۰/۸	۰	۰	۰/۱	۰/۲	۰/۴
	دیپلم	۰/۱۲	۰/۳	۰/۷	۰/۳	۰/۱۲	۰	۰
	فوق دیپلم	۰/۰۶	۰/۰۶	۰	۰	۰/۰۶	۰	۰
	لیسانس	۰/۱۶	۰/۱۵	۰/۱	۰/۱	۰/۷	۰/۷	۰/۲
	فوق لیسانس	۰/۱۸	۰/۹	۰/۱	۰/۸	۰/۱	۰/۱۰	۰/۴
	دکتری	۰/۸	۰/۷	۰/۰۶	۰	۰/۴	۰/۱	۰/۲

جدول ۱، نشان می‌دهد که بیشترین درصد در تحصیلات هر دو جنس مربوط به مقطع فوق لیسانس است. در بحث فرزند اکثر افراد نمونه، فرزند نداشتند یا یک فرزند داشتند و در بحث شغل، بیشتر افراد این گروه بیکار و یا دارای شغل آزاد بودند.

(ب) توصیف شاخص‌ها

جدول ۲- میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای رضایت جنسی، تعهد زناشویی، دین‌داری و صمیمیت زناشویی

میانگین	انحراف معیار	حداقل	حداکثر	کجی	کشیدگی
۱۱۶/۱	۱۷/۲	۶۴	۱۱۶	۰/۶۵۴	-۰/۷۲۸
۱۷۸/۳	۲۸/۶	۱۲۴	۲۱۰	۰/۹۱۷	-۰/۷۴۸
۱۵۲/۵	۲۳/۷	۸۵	۱۸۳	۱/۲۴۱	-۰/۶۳۹
۹۷/۹	۱۸/۱	۳۴	۱۰۹	-۰/۵۸۷	-۰/۷۶۱

همان‌طور که در جدول ۲، نشان داده شده است میانگین رضایت جنسی در بین زوجین ۱۱۶/۱، میانگین تعهد زناشویی ۱۷۸/۳، میانگین دین‌داری ۱۵۲/۵ و میانگین صمیمیت زناشویی زوجین ۹۷/۹ است. حداقل نمره در این پژوهش به ترتیب برای رضایت جنسی، تعهد زناشویی، دین‌داری و صمیمیت زناشویی ۶۴، ۱۲۴، ۸۵ و ۳۴ می‌باشد و حداکثر نمرات به ترتیب ۱۱۶، ۲۱۰، ۱۸۳ و ۱۰۹ است.

جدول ۳- ماتریس همبستگی (پیرسون) متغیرهای

رضایت جنسی	تعهد زناشویی	دین‌داری	صمیمیت زناشویی	
۱	۰/۳۵**	۰/۵۵**	۰/۵۸**	رضایت جنسی
۰/۳۵**	۱	۰/۶۱**	۰/۶۵**	تعهد زناشویی
۰/۵۵**	۰/۶۱**	۱	۰/۸۲**	دین‌داری
۰/۵۸**	۰/۶۵**	۰/۸۲**	۱	صمیمیت زناشویی

ماتریس همبستگی متغیرهای که با دو ستاره مشخص شده است، در سطح ۰/۰۰۱ معنادار می‌باشد.

همان‌طور که در جدول ۳، مشخص است بیشترین همبستگی بین متغیرها، متعلق به دین‌داری و صمیمیت زناشویی ۸۲ درصد است و صمیمیت زناشویی رابطه قوی با متغیرهای تعهد زناشویی و رضایت جنسی دارد و کمترین همبستگی مربوط به رضایت جنسی و تعهد زناشویی با ۳۵ درصد می‌باشد.

ج) آزمون فرضیه‌ها

به منظور بررسی پیش‌بینی رضایت جنسی و تعهد زناشویی براساس دین‌داری و صمیمیت زناشویی، از روش رگرسیون چندگانه استفاده شد. برای این مرحله، پیش‌فرض‌های اصلی تحلیل رگرسیون چندمتغیره (عدم وجود هم‌خطی میان متغیرهای پیش‌بین، نرمال بودن و استقلال خطاها) بررسی شد. یکی از مفروضات رگرسیون، مستقل بودن خطاها است که باید فرض وجود همبستگی بین خطاها رد شود. برای بررسی کردن این فرض، می‌توان از آماره دوربین واتسون استفاده کرد. برای تأیید این فرض لازم است که اندازه این آماره در بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد. در این پژوهش این آماره برابر با ۱/۸۳ شده است که نشان از صادق بودن این پیش‌فرض است. همچنین نتایج آزمون کولموگروف-اسمیرنوف نشان داد، توزیع همه متغیرها نرمال است ($p > 0.05$). از دیگر مفروضات رگرسیون، نبود اثر هم‌خطی میان متغیرهای مستقل است. شاخص‌های تحمل واریانس و تورم واریانس این فرضیات را بررسی می‌کنند. اندازه شاخص تلورانس میان صفر و یک است. به ازای هر متغیر مستقل، یک میزانی برای این شاخص وجود دارد. اگر اندازه این شاخص به یک نزدیک باشد، به معنای این است که این متغیر با دیگر متغیرهای مستقل اثر هم‌خطی ندارد و زمانی که به صفر نزدیک باشد، برعکس این حالت وجود دارد. در این پژوهش، تمامی اعداد نشان‌دهنده عدم وجود اثر هم‌خطی شدید میان متغیرهای پیش‌بین است.

جدول ۴- شاخص‌های تحلیل واریانس یک‌راهه جهت بررسی رگرسیون تعهد زناشویی براساس دین‌داری و صمیمیت زناشویی (ANOVA)

مدل	مجموع مجزورات	درجه آزادی	میانگین مجزورات	F	R	R ²	Sig
رگرسیون	۲	۵۶۷۲۰/۳	۲۸۳۶۰/۱	۶۰/۹۳	۰/۶۶	۰/۴۳	۰/۰۰۱
مانده	۱۵۵	۷۱۶۷۲/۱	۴۶۵/۴				
جمع	۱۵۷	۱۲۸۳۹۲/۴					

a. تعهد زناشویی: متغیر وابسته

b. پیش‌بین: دین‌داری و صمیمیت زناشویی

همان‌طور که در جدول ۴ نشان داده شده، تحلیل واریانس از مدل رگرسیون چندگانه در جدول فوق، نشان دهنده آن است که مدل رگرسیون اعمال شده معنادار بود و مجاز به استفاده از آن می‌باشیم. با توجه به مقدار R^2 متغیرهای دین‌داری و صمیمیت زناشویی در مجموع ۴۳ درصد از تعهد زناشویی را در زوجین پیش‌بینی می‌کنند.

جدول ۵- شاخص‌های تحلیل واریانس یک‌راهه جهت بررسی رگرسیون رضایت جنسی براساس دین‌داری و صمیمیت زناشویی (ANOVA)

Sig	R ²	R	F	میانگین مجدورات	درجه آزادی	مجموع مجدورات	مدل
۰/۰۰۱	۰/۳۵	۰/۵۹	۴۳/۶۷	۱۳۹۱۳/۶	۲۷۸۲۷/۳	۲	رگرسیون
				۳۲۱/۴	۴۹۸۲۳/۳	۱۵۵	مانده
					۷۷۶۵۰/۶	۱۵۷	جمع

a. رضایت جنسی: متغیر وابسته

b. پیش‌بین: دین‌داری و صمیمیت زناشویی

جدول ۵، نشان می‌دهد که تحلیل واریانس چندگانه مدل رگرسیون معنادار بوده و با توجه به R^2 ، دین‌داری و صمیمیت زناشویی ۳۵ درصد از رضایت جنسی را پیش‌بینی می‌کنند.

جدول ۶- ضرایب رگرسیون چندگانه متغیرهای دین‌داری، صمیمیت زناشویی و تعهد زناشویی

معناداری	آزمون تی (t)	ضریب استاندارد نشده رگرسیون Beta	خطای معیار	ضریب استاندارد نشده رگرسیون B	
۰/۰۰۱	۱۰/۲۸		۸/۴۷	۸۷/۴۷	مقدار ثابت
۰/۰۵	۱/۹۵	۰/۲۱	۰/۸۹	-۰/۱۷	دین‌داری
۰/۰۰۱	۴/۸۶	۰/۴۸	۰/۱۴	-۰/۶۵	صمیمیت زناشویی

a. تعهد زناشویی: متغیر وابسته

جدول ۷- ضرایب رگرسیون چندگانه متغیرهای دین‌داری، صمیمیت زناشویی و رضایت جنسی

معناداری	آزمون تی (t)	ضریب استاندارد نشده رگرسیون Beta	خطای معیار	ضریب استاندارد نشده رگرسیون B	
۰/۰۰۱	۷/۳۸		۷/۰۴	۵۱/۹۸	مقدار ثابت
۰/۰۴	۲/۰۹	-۰/۲۲	-۰/۷۴	-۰/۱۴	دین‌داری
۰/۰۰۱	۳/۵۵	-۰/۳۹	-۰/۱۱	-۰/۴۲	صمیمیت زناشویی

a. متغیر وابسته: رضایت جنسی

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش، با هدف بررسی رابطه بین رضایت جنسی و تعهد زناشویی با دین‌داری و صمیمیت زناشویی بین زوجین انجام شد و به پیش‌بینی رضایت جنسی و تعهد زناشویی براساس دین‌داری و صمیمیت زوجین پرداخت. در پژوهش حاضر، مشخص شد که دین‌داری و صمیمیت زناشویی در رضایت جنسی زوجین تأثیر مثبت دارند و دین‌داری و صمیمیت زناشویی قادر به پیش‌بینی ۳۵ درصدی رضایت جنسی زوجین می‌باشند. این نتیجه با نتایج نائینی و شفیع‌آبادی (۱۳۹۶) که نشان دادند که نقش مثبت مذهب باعث بهبود رابطه جنسی و افزایش رضایت زناشویی و عدم رضایت برخی از زوجین به‌علت عمل نکردن و عدم تعهد به آموزه‌های مذهبی بود، هم سو می‌باشد. لوناردت، بوسی و ویلقوبی (۲۰۱۹) در پژوهشی که روی ۱۶۱۴ نفر انجام دادند به این نتیجه رسیدند که دین‌داری در رضایت جنسی تأثیر مثبتی دارد و دین‌داری باعث می‌شود، افراد روابط خارج زناشویی کمتری را تجربه کنند، چون احساس گناه می‌کنند. یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج بشارت و رفیع‌زاده (۱۳۹۵) که به پیش‌بینی میزان سازگاری زناشویی و رضایت جنسی براساس تعهد، صمیمیت و دانش و نگرش جنسی پرداختند، هم‌سو است. آن‌ها در تحقیق خود نشان دادند تعهد، صمیمیت و با رضایت جنسی و سازگاری زناشویی رابطه مثبت داشتند. همچنین رضایت جنسی توسط صمیمیت قابل پیش‌بینی است. نتایج پژوهش حاضر نشان داد صمیمیت، بیشترین سهم را در پیش‌بینی رضایت جنسی ایفا می‌کند. این نتیجه با نتایج (روبین و کمپل، ۲۰۱۲؛ بیرنه- پورتر و لیدون، ۲۰۱۳؛ لیو و رولوف، ۲۰۱۵؛ ریمن، ریلین و فلیز، ۲۰۱۱) هم‌سو است. در تحقیقی که خمه، زهراکار و محسن‌زاده (۱۳۹۴) انجام دادند، به این نتیجه دست یافتند که توانایی زنان در به‌کار بردن عملی مهارت‌های ارتباط صمیمانه با همسرانشان، باعث افزایش رضایت جنسی و شادی در زنان متأهل در درازمدت می‌شود. نائینیان و نیک‌آذین (۱۳۹۱)، در پژوهشی به این نتیجه رسیدند که بین رضایت جنسی و صمیمیت در مردان همبستگی قوی و معنادار وجود دارد و در زنان این همبستگی متوسط بود. حبیبی و امان الهی (۱۳۹۵) نیز نشان دادند صمیمیت و میل جنسی، قادر به پیش‌بینی رضایت بین زوج‌ها می‌باشند. آجلی لاهیجی و ذاکری (۱۳۹۶) در پژوهشی نشان دادند با آگاهی بخشی جنسی به زوجین، می‌توان روابط زوجین را صمیمانه‌تر کرد و باعث کاهش مشکلات زناشویی و خرسندی زناشویی شد. داشتن رضایت جنسی، صمیمیت را در رابطه زناشویی افزایش می‌دهد و باعث کاهش تنش و درگیری در روابط می‌شود (لیو و رولوف، ۲۰۱۵). در تبیین یافته‌های فوق می‌توان گفت که دین‌داری، به‌دلیل متعهد بودن روابط جنسی به روابط زناشویی، یکی از دلایل رضایت جنسی است. چون زوجین دین‌دار به‌دنبال تجربه کردن روابط جنسی فرازناشویی نیستند و روابط جنسی با همسر خود را با دیگران مقایسه نمی‌کنند. همچنین به‌نظر می‌رسد که افراد دین‌دار به‌دلیل مقید بودن به ارزش‌های دینی مبنی بر توجه به نیازهای همسر، به نیازهای همسر خود به‌خصوص نیاز جنسی توجه کرده و سعی می‌کنند رضایت همسر خود را به‌دست آورند که این مسئله منجر به رضایت جنسی در زوجین می‌شود. بنابراین، نقش تعهد مذهبی و عمل به این آموزه‌های مذهبی نقش عمده‌ای را در افزایش

رضایت زناشویی زوجین ایفا می‌کند. به عبارت بهتر، دین و دین‌داری راهنمایی‌های کلی در اختیار انسان می‌گذارد که اگر افراد به آن عمل کنند، منجر به استحکام پیوند زناشویی می‌شود. این راهنمایی‌ها دربرگیرنده قوانینی در مورد مسائل جنسی، نقش‌های جنسیتی، فداکاری و حل تعارضات در روابط زناشویی است (هندرسون، جریستپر و گلن، ۲۰۱۸). در قرآن کریم، بر دوستی زوجین و روابط جنسی و عاطفی بین آن‌ها در زندگی، تصریح شده است (آل عمران، ۱۴) و حتی روابط عاطفی و جنسی در سیره انبیا نیز مورد تأکید قرار بوده است. آموزه‌های قرآنی این واقعیت زندگی انسان را مورد تأکید قرار داده‌اند و آن را به زندگی پس از مرگ نیز تعمیم داده و گفته شده است که برای مردم در دنیا و آخرت هیچ لذتی به اندازه لذت روابط جنسی وجود ندارد (تفصیل وسائل الشیعه، ۱۴۱۶).

همان‌طور که گفته شد، صمیمیت زناشویی یکی از موارد اثرگذار بر رضایت جنسی در زوجین است. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت هر اندازه صمیمیت بین زوجین بیشتر باشد، خودآشنایی که از موارد اصلی صمیمیت است، نیز بیشتر صورت می‌گیرد. زوجینی که به دلیل صمیمیت اقدام به ابراز احساسات جنسی خود می‌کنند، شریک زندگی خود را از نیازها، خواسته‌ها، تمایلات، ترجیحات جنسی خویش آگاه می‌کند و به این وسیله فرصت ارضای آن را برای همسر خود محیا می‌کنند. در حالی که در نداشتن صمیمیت، این مسائل هرگز بیان نشده و زمینه برای نارضایتی جنسی فراهم می‌شود (بشارت و رفیع‌زاده، ۱۳۹۵). رضایتمندی در زمینه جنسی بر جنبه‌های دیگر روابط زوجین اثر می‌گذارد. سلامت جنسی مسئله مهمی در روابط زناشویی است و به ثبات و دوام و صمیمیت زناشویی کمک شایانی می‌کند. روابط جنسی سالم، نیازمند نگرش مثبت و محترمانه برای ارتباط جنسی و به همان اندازه نیازمند امکان افزایش تجربه‌های جنسی ایمن و لذت‌بخش و به دور از زور و خشونت و تبعیض در روابط زناشویی است (هیگینز، مولیناکس، تروسل، دیویدسون و موری، ۲۰۱۱). اختلالات جنسی به هر دلیلی که به وجود آیند، دارای پیامدهای مخرب بسیاری هستند. پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مشکلات جنسی ارتباط تنگاتنگی با مشکلات اجتماعی مثل تجاوزهای جنسی، بیماری‌های روانی و طلاق دارند (تروود، مارچد و ریوارت، ۲۰۱۰).

نتایج پژوهش حاضر نشان داد که بین دین‌داری و صمیمیت زناشویی با تعهد زناشویی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین دین‌داری و صمیمیت زناشویی قادر به پیش‌بینی ۴۳ درصدی تعهد زناشویی در زوجین هستند. این نتیجه با نتایج شهریارپور و همکاران (۱۳۹۶) که نشان دادند که دین‌داری پیش‌بینی‌کننده تعهد زناشویی در دانشجویان است، همچنین با تحقیق صدیقی، معصومی و شاه‌سیاه (۱۳۹۴) که نشان دادند بین جهت‌گیری مذهبی و رضایت زناشویی رابطه مثبت وجود دارد و با نتایج (ژانگ و تسانگ، ۲۰۱۳)، (دمریس، ماهونی و پارگمنت، ۲۰۱۰) و (مؤذن‌جامی، محمدی و فلاح‌چای، ۱۳۹۶) هم‌سو است. بلاغت، احمدی و گلزاری مقدم (۱۳۹۵) در تحقیقی نشان دادند، بین جهت‌گیری مذهبی با تعهد زناشویی رابطه مثبت وجود دارد و جهت‌گیری دینی قادر به پیش‌بینی تعهد زناشویی است. یوسفی، کریمی‌پور و امانی (۱۳۹۵) در پژوهشی به بررسی مدلی برای اعتقادات مذهبی و تعهد زناشویی با نگرش نسبت به خیانت زناشویی، پرداختند و نتیجه گرفتند، بین اعتقادات مذهبی و تعهد زناشویی رابطه مثبت و بین تعهد با نگرش نسبت به خیانت زناشویی رابطه منفی

و معناداری وجود دارد و تعهد میانجی بین باور مذهبی و نگرش نسبت به خیانت است. شیخ‌الاسلامی، خداکریمی و داداش‌زاده (۱۳۹۶) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که رضایت جنسی و سلامت معنوی با تعهد زناشویی رابطه مستقیم دارد و متغیر سلامت معنوی با نقش میانجی مسئولیت‌پذیری و تعهد زناشویی را پیش‌بینی می‌کند. همچنین نتایج پژوهش حاضر مبنی بر رابطه بین صمیمیت زناشویی با تعهد زناشویی با نتایج مؤمنی، کاوسی و امانی (۱۳۹۵) که نشان دادند بین تعهد زناشویی با صمیمیت رابطه مثبت و معناداری وجود دارد؛ محمدی، حیدرنیا و عباسی (۱۳۹۵) که نشان دادند، از ۰/۳۱ تغییرات تعهد زناشویی به وسیله صمیمیت قابل پیش‌بینی است و بین این دو متغیر رابطه مثبت وجود دارد. رضازاده گلی و کیانی (۱۳۹۶) در تحقیق خود نشان دادند که بین تعهد زناشویی و ابعاد آن با صمیمیت رابطه مثبت و معنادار وجود دارد، هدایتی دانا و صابری (۱۳۹۳) در پژوهش خود نشان دادند که صمیمیت و تعهد زناشویی بیشترین سهم را در پیش‌بینی رضایت زناشویی دارد و همچنین با یافته‌های اهمتوگلو، اسوارین و چمور- پرموزیک (۲۰۰۹)، (منیام و جوینر، ۲۰۱۴) هم‌سو است. در یک بررسی سیستماتیک که کریمی، بختیاری و مسجدی‌آرانی (۲۰۱۹) انجام دادند به بررسی عوامل ثبات زناشویی پرداختند که پس از مطالعات به چندین عامل از جمله: معنویت و مذهب، تعهد، رابطه جنسی رضایت‌بخش، ارتباطات، صمیمیت، عشق و دلبستگی را برای ثبات زناشویی رسیدند. آن‌ها اشاره کردند تعهد، به‌عنوان ستون زناشویی محسوب می‌شود و در موارد بحرانی به روابط زناشویی کمک می‌کند و صمیمیت به روابط زناشویی هویت می‌دهد.

در تبیین نتایج فوق می‌توان گفت، چون دین در آیات و روایات فراوان به پاکدامنی سفارش و تأکید می‌کند و می‌خواهد که انسان نیاز خود را در روابط زناشویی ارضا کند و دامن خود را پاک نگهدارند، همین دلیلی برای متعهد بودن به روابط زناشویی است و زوجین دین‌دار، تعهد بیشتری به زندگی و روابط زناشویی خود دارند. دین با نقش مثبتی که در سازنده بودن و تکامل‌سازی انسان و ایجاد جامعه سالم و روبه‌رشد دارد، در نظام اجتماعی، اثر بحران‌های حاد زندگی را کم‌رنگ می‌کند. در واقع، اعتقاد و الزام زوجین به باورها و ارزش‌های خاص دینی در حوزه خانواده و ازدواج، می‌تواند نقش مهمی در حفظ و ثبات درجه تعهد و پایبندی آنان نسبت به همسر و ازدواجشان ایفا نماید و همچنین باور و عمل به ارزش‌ها، موجب کاهش نمایان شدن مشکلات خانوادگی و اجتماعی شایع در جامعه امروز از جمله خیانت شود. دین‌داری به طرق مختلف به صورت مستقیم و غیرمستقیم با تعهد زناشویی رابطه دارد. یکی از موردهایی که به صورت غیرمستقیم بر تعهد اثرگذار است، صداقت زوجین می‌باشد که دین با تأکید فراوان سفارش به راست‌گویی و اجتناب از دروغ‌گویی می‌کند. همین دلیلی، می‌تواند باشد بر متعهد بودن زوجین زیرا فرد که تعهد زناشویی پایینی دارد به طور مرتب مجبور است به همسر خود دروغ بگوید و این مغایر با دین‌داری است. باورهای مذهبی و گرایش به معنویت از طریق ارزش‌نهادن به حفظ و بقای نهاد خانواده و ازدواج و همچنین از طریق فراهم کردن حمایت‌های معنوی، باعث تقویت و تحکیم تعهد زوجین در ازدواج می‌شود. همچنین در مورد رابطه صمیمیت زناشویی با تعهد، می‌توان گفت که وقتی زن و شوهر رابطه صمیمی با یکدیگر دارند، نیازهای عاطفی و روانی آن‌ها تأمین می‌شود و فردی که در روابط زناشویی خود نیازش ارضا شود، به دنبال ارضا نیاز در بیرون از روابط زناشویی نیست و بستر و زمینه را برای

تعهد زناشویی فراهم می‌کند. به نظر می‌رسد، صمیمیت زناشویی زوجین باعث نزدیکی و رفاقت در بین زوجین شود و پیامد رفاقت و نزدیکی در زوجین متعهد بودن به یکدیگر و وفاداری است که در زوجین به وجود می‌آید. پژوهش حاضر، مانند سایر پژوهش‌ها با محدودیت‌های روبه‌رو بود. از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به حضور نداشتن عده‌ای از دانشجویان در خوابگاه اشاره کرد که نتوانستیم از نظرات آن‌ها آگاه شویم. هرچند تنوع در بین دانشجویان چه به لحاظ رشته تحصیلی، قومیت‌ها و وضعیت اجتماعی-اقتصادی، به شکلی بود که این مسئله رو پوشش داد. پیشنهاد می‌شود بررسی رابطه بین دین‌داری، تعهد و صمیمیت زناشویی و رضایت جنسی در افراد غیردانشجو بررسی شود. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده پیش‌بینی رضایت جنسی و تعهد زناشویی به وسیله دین‌داری و صمیمیت زناشویی، به تفکیک جنسیت بررسی شود.

منابع

- اسدی، ع.، فتح‌آبادی، ج.، و شریفی، ف. (۱۳۹۲). رابطه دل‌زدگی زناشویی، باورهای بدکارکردی جنسی و احقاق جنسی در زنان متأهل. *فصلنامه مشاوره و روان‌درمانی خانواده*. ۳(۴)، ۶۸۴-۶۶۱
- آجلی‌لاهیجی، ل.، و ذاکری، ح. ر. (۱۳۹۶). همبستگی بی‌آلایشی و خشنودی زناشویی با مؤلفه‌های خودآگاهی جنسی زوجین. *آسیب‌شناسی، مشاوره و غنی‌سازی خانواده*. ۳(۲)، ۸۰-۶۱
- بشارت، م. ع.، و رفیع‌زاده، ب. (۱۳۹۵). پیش‌بینی سطوح رضایت جنسی و سازگاری زناشویی براساس متغیرهای شغلی، تعهد، صمیمیت و دانش و نگرش جنسی. *روان‌شناسی خانواده*. ۳(۱)، ۴۶-۳۱
- بلاغت، ر.، احمدی، ه.، و گلزاری‌مقدم، ن. (۱۳۹۵). بررسی رابطه جهت‌گیری مذهبی و هوش اخلاقی با تعهد زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه سیستان و بلوچستان. *فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی*. ۱۰(۳۲)، ۲۰۷-۱۸۶
- پوراکیور، س. (۱۳۹۰). بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی در تعیین رابطه بین رضایت جنسی با رضایتمندی زناشویی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی، دانشگاه تربیت مدرس*.
- تفصیل وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه (۱۴۱۶). محمدبن حسن حر عاملی و محمدرضا محقق حسینی جلالی. جلد ۱۴، صفحه ۱۰. قم: مؤسسه آل‌البیت (علیهم‌السلام) لایحیاء التراث.
- تقدسی، م.، قنبری افرا، ل.، قنبری افرا، م.، و گیلاسی، ح. ر. (۱۳۹۵). بررسی رضایت جنسی بیماران مبتلا به سندرم کرونری حاد. *نشریه پرستاری قلب و عروق*. ۵(۲)، ۲۱-۱۴
- ثنایی، ب. (۱۳۷۹). ازدواج؛ انگیزه‌ها، پرتگاه‌ها و سلامت آن. *مجله پژوهش‌های تربیتی دانشگاه تربیت معلم*. ۳(۳ و ۴)، ۴۳-۱۹
- حیبی، ب.، و امان‌الهی، ع. (۱۳۹۵). بررسی رابطه بین صمیمیت و میل جنسی با نشانه‌های افسردگی و رضایت زناشویی در زنان ۳ ماه تا ۲ سال پس از زایمان. *دوماهنامه علمی-پژوهشی دانشکده بهداشت یزد*. ۱۵(۲)، ۲۱۶-۲۰۴
- حیدری، م. (۱۳۹۶). بررسی روابط چندگانه میان رضایت از زندگی، رضایت زناشویی و رضایت جنسی با بهبود کیفیت زندگی زناشویی زنان متأهل شهرستان آباء. *فصلنامه علمی-پژوهشی زن و جامعه*. ۱(۴)، ۲۲۸-۲۰۵

- خداپاری‌فرد، م.، شکوهی‌یکتا، م.، غباری‌بناب، ب.، اکبری‌زردخانه، س.، پاک‌نژاد، م.، و هومن، ح. (۱۳۹۲). ساخت فرم کوتاه مقیاس دینداری برای جمعیت دانشجویی. *دانشکده روان‌شناسی و علوم تربیتی. دانشگاه تهران*.
- خلیلی هزار جریبی، ر. (۱۳۹۳). رابطه بین تصویر تن و صمیمیت با رضایتمندی زناشویی در زوجین غیربالینی. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی. دانشگاه فردوسی مشهد*.
- خمسه، ف.، زهراکار، ک.، و محسن‌زاده، ف. (۱۳۹۴). تأثیر آموزش کاربرد عملی مهارت‌های روابط صمیمانه بر میزان رضایت جنسی و شادمانی زناشویی زنان متأهل. *پژوهش‌نامه روان‌شناسی مثبت*. ۱(۲)، ۴۱-۵۲.
- دغاغله، ف.، عسگری، پ.، و حیدری، ع. (۱۳۹۱). رابطه بخشودگی، عشق، صمیمیت با رضایت زناشویی. *یافته‌های نو در روان‌شناسی*. ۲۴، ۵۷-۶۹.
- رحمانی، ا.، مرقانی خویی، ع.، صادقی، ن.، و الله‌قلی، ل. (۱۳۹۰). ارتباط رضایت جنسی و رضایت از زندگی زناشویی. *نشریه مرکز تحقیقات مراقبت‌های پرستاری دانشگاه علوم پزشکی تهران (نشریه پرستاری ایران)*. ۷(۲۴)، ۸۲-۹۰.
- رضازاده گلی، ز.، و کیانی، ق. (۱۳۹۶). رابطه رضایت جنسی و تعهد زناشویی و کیفیت زندگی با صمیمیت زناشویی کارکنان متأهل شرکت تجارت الکترونیک پارسیان تهران. *کنفرانس بین‌المللی نوآوری و تحقیق در علوم انسانی و مطالعات فرهنگی اجتماعی قم*.
- شاه سیاه، م.، بهرامی، ف.، و محبی، س. (۱۳۸۸). بررسی رابطه رضایت جنسی و تعهد زناشویی زوجین شهر اصفهان. *مجله علمی- پژوهشی اصول بهداشت روانی*. ۱۱(۳)، ۲۳۳-۲۳۸.
- شهریاری‌پور، ر.، نجفی، س.، امین بیدختی، ع.، ا.، رتوفی، م.، و مرادی، ف. (۱۳۹۶). نقش دین‌داری و مسئولیت‌پذیری در پیش‌بینی تعهد زناشویی دانشجویان. *پژوهش‌های مشاوره*. ۱۶(۶۳)، ۱۴۵-۱۲۶.
- شیخ‌الاسلامی، ع.، خداکریمی، ش.، و داداش‌زاده، م. (۱۳۹۶). پیش‌بینی تعهد زناشویی براساس رضایت جنسی، سلامت معنوی: نقش میانجی مسئولیت‌پذیری. *مجله دین و سلامت*. ۵(۱)، ۳۱-۲۱.
- صدیقی، ا.، معصومی، ا.، و شاه‌سیاه، م. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین جهت‌گیری مذهبی با رضایت زناشویی زوجین شهر قم. *مجله دانشگاه علوم پزشکی سبزوار*. ۲۲(۶)، ۹۶۵-۹۷۱.
- قرآن کریم، سوره آل عمران، آیه ۱۴. ترجمه مهدی الهی قمشه‌ای. قم: فاطمه الزهرا (س).
- کیانی، ا.، ر.، فرح‌بخش، ک.، اسدی، م.، و شیرعلی‌پور، ا. (۱۳۸۹). ابعاد جهت‌گیری مذهبی و مرزهای ارتباطی خانواده: یک همبستگی بنیادی. *روان‌شناسی و دین*. ۳(۳)، ۱۰۶-۹۳.
- محمدی، ب.، حیدرنیا، ا.، و عباسی، ه. (۱۳۹۵). پیش‌بینی تعهد زناشویی براساس صمیمیت زناشویی و بخشودگی. *رویش روان‌شناسی*. ۵(۳)، ۳۱-۵۰.
- مصلحی، ج.، و احمدی، م.، ر. (۱۳۹۲). نقش زندگی مذهبی در رضامندی زناشویی زوجین. *روان‌شناسی و دین*. ۶(۲)، ۷۵-۹۰.
- مهدی‌زادگان، ا.، و شریفی‌رنانی، ز. (۱۳۹۴). مقایسه رضایت جنسی، تعهد زناشویی، صمیمیت زناشویی و تصویر بدن در زنان متأهل شاغل و خانه‌دار. *زن و مطالعات خانواده*. ۱(۲۹)، ۱۵۰-۱۳۵.
- مؤذن جامی، ع.، محمدی، ک.، و فلاح‌چای، ر. (۱۳۹۶). پیش‌بینی کیفیت زندگی زناشویی براساس جهت‌گیری معنوی.

دین و سلامت. (۲/۵)، ۳۱-۴۰.

مؤمنی، خ، م، کاوسی، س، و امانی، ر. (۱۳۹۵). پیش‌بینی تعهد زناشویی براساس تمایز یافتگی خود، همبستگی و انطباق پذیری خانواده و صمیمیت زناشویی. *دوفصلنامه آسیب‌شناسی، مشاوره*. (۲/۱)، ۴۶-۵۸.

نائینی، ع، و شفیق‌آبادی، ع. (۱۳۹۶). بررسی کیفی نقش تعهد مذهبی بر روابط جنسی زوجین و میزان رضایت زناشویی. *کنفرانس بین‌المللی علوم اجتماعی، تربیتی علوم انسانی و روان‌شناسی تهران*.

نائینیان، م، ر، و نیک‌آذین، ا. (۱۳۹۱). رابطه صمیمیت و رضایت جنسی با سلامت عمومی و بهزیستی شخصی: بررسی تفاوت‌های جنسیتی و سنی. *تحقیقات علوم رفتاری*. (۷/۱۰)، ۷۴۵-۷۳۵.

نعیم، س. (۱۳۸۷). رابطه بین دل‌زدگی زناشویی، روابط صمیمی با همسر و تعارضات زناشویی با خشونت علیه زنان شهر ایلام. *پایان‌نامه کارشناسی ارشد روان‌شناسی عمومی*. دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز.

نیک‌آذین، ا، روشن‌چلسی، ر، و میرزایی، ص. (۱۳۹۳). اعتبار و پایایی مقیاس چندبعدی رضایت جنسی زنان (SSSW) در نمونه‌ای از زنان ایرانی. *روان‌شناسی بالینی و شخصیت (دانشور رفتار)*. (۱۰/۱)، ۱۴۰-۱۲۹.

هدایتی‌دانا، س، و صابری، ه. (۱۳۹۳). پیش‌بینی رضایت زناشویی براساس سبک‌های عشق‌ورزی (صمیمیت، میل و تعهد) و اضطراب. *فصلنامه خانواده‌پژوهی*. (۴/۱۰)، ۵۲۷-۵۱۱.

یوسفی، ن، کریمی‌پور، ب، ا، و امانی، ا. (۱۳۹۵). بررسی مدل باورهای مذهبی، سبک‌های حل تعارض و تعهد زناشویی با نگرش نسبت به خیانت زناشویی. *دوفصلنامه مشاوره کاربردی*. (۱/۷)، ۶۴-۴۷.

References

- Adams, J. M., & Jones, T. (1997). The conceptualization of marital commitment: an integrative analysis. *Journal of Personality and Social Psychology*, 72(5), 1177-1196.
- Agbaria, Q., & Natur, N. (2018). The relationship between violence in the family and adolescent's aggression: The mediator role of self-control, social support, religiosity, and well-being. *Children and Youth Services Review*. 91, 447-456.
- Ahmetoglu, G., Swarni, V., & Chamorro-Premuzic, T. (2009). The relationship between dimensions of love, personality, and relationship length. *Archives of Sexual Behavior, Springer Journal*. 39(5), 230-218.
- Aman, J., Abbas, J., Nurunnabi, M., & Bano, Sh. (2019). The relationship of religiosity and marital satisfaction: The role of religious commitment and practices on marital satisfaction among pakistani respondents. *Behavioral Sciences*. 3(9).
- Austin, P., Macdonald, J., & MacLeod, R. (2018). Measuring spirituality and religiosity in clinical settings: a scoping review of available instruments. *Religions*. 9(3).
- Barton, A. W., Beach, S. R. H., Wells, A. C., Ingels, J. B., Corso, P. S., Sperr, M. C., Anderson, T. N., & Brody, G. H. (2018). The Protecting Strong African American Families Program: A randomized controlled trial with rural African American couples. *Prev Sci*. 19(7), 904-913.
- Birnie- Porter, C., & Lydon, J. E. (2013). A prototype approach to understanding sexual

- intimacy through its relationship to intimacy. *Personal Relationships*. 20(2), 236-258.
- Canadian Mental Health Association (2014). *Fast facts about mental illness*. www.cmha.ca/media/fast-facts-about-mental-illness.
- Carlson, R. G., Wheeler, N. J., & Adams, J. (2018). The influence of individual-oriented relationship education on equality and conflict-related behaviors. *Journal of Counseling & Development*. 96(2), 144-154.
- Clyde, T. L., Hawkins, A. J., & Willoughby B. J. (2019). Revising premarital relationship interventions for the next generation. *Journal of Marital and Family Therapy*. 46(1), 149-164.
- Curran, M. A., Burke, T. J., Young, V. J., & Totenhagen, C. J. (2016). Relational sacrifices about intimate behavior and relationship quality for expectant cohabitators. *Journal Marriage & Family Review*. 52(2), 442-460.
- Dandurand, C., & Lafotain, M. F. (2013). Intimacy and couple satisfaction: the moderating role of romantic attachment. *International Journal Psychology Calstudies*. 5(1), 74-90.
- Demaris, A., Mahoney, A., & Pargament, K. I. (2010). Sanctification of marriage and general religiousness as buffers of the effects of marital inequity. *Journal Family Issues*. 31(10), 1255-1278.
- Ellison, C. G., Henderson, A. K., Glenn, N. D., & Harkrider, K. E. (2011). Sanctification, stress, and marital quality. *Journal Family Relations*. 60(4), 404-420.
- Fuentes, M. D. M. S., & Iglesias, P. S. (2014). A systematic review of sexual satisfaction. *International Journal of Clinical and Health Psychology*. 14(1). 67-75.
- Harmon, Kh. D. (2005). *Black men and marriage: the impact of spirituality, religiosity, and marital commitment on satisfaction*. Unpublished doctoral dissertation, University of Alabama.
- Henderson, A., Christopher, E., & Glenn, N. (2018). Religion and Relationship Quality Among Cohabiting and Dating Couples. *Journal of Family Issues*. 7(3).
- Higgins, J. M., Mullinax, M., Trussell, J., Davidson, J. K., & Moore, N. B. (2011). Sexual satisfaction and sexual health among university students in the United States. *American Journal of Public Health Higgin et al*. 101, 9.
- Hudson-Herison, W. W., & Croskap. (1998). *Index of sexual satisfaction*. In C. M. Davis, W. L. Yarber, R. Bauserman, G. Schreer, S., Davis (Eds.), *Handbook OF sexuality-related measures*. Thousand Oaks, CA: Sage. PP. 512-513.
- John, N. A., Seme, A., Roro, M. A., & Tsui, A. O. (2017). Understanding the meaning of marital relationship quality among couples in peri-urban Ethiopia. *Culture, Health & Sexuality*. 19(2), 267-278.
- Karen, H., Jerry, L., Helen, M., & Leslie, M. (2016). Spiritual Intimacy, Marital Intimacy, and Physical /Psychological Well-Being: Spiritual Meaning as a Mediator. *Psycholog Relig Spiritual*. 8(3), 218-227.

- Karimi, R., Bakhtiyari, M., & Masjedi Arani, A. (2019). The protective factors of marital stability in long-term marriage globally: a systematic review. *Epidemiol Health*, 41, e2019023.
- Konstam, V., Curran, T., & Celen-Demirrtas, S. (2018). Commitment among unmarried emerging adults: Meaning, expectations, and formation of relationships. *Journal Social Personal Relationships*, 36(4), 026540751876232.
- Langlais, M., & Schwanz, S. (2017). Religiosity and relationship quality of dating relationships: examining relationship religiosity as a mediator. *Religions*, 8(9).
- Leonhardt, N. D., Busby, D. M., & Willoughby, B. J. (2019). *Sex guilt or sanctification? The indirect role of religiosity on sexual satisfaction*. Psychology of Religion and Spirituality. Advance online publication.
- Liu, E., & Roloff, M. E. (2015). To avoid or not to avoid: When emotions overflow. *Communication Research Reports*, 32(4), 332-339.
- Lopez, J., Riggs, S., Pollard, S., & Hook, J. (2011). Religious commitment, adult attachment, and marital adjustment in newly married couples. *Journal of Family Psychology*, 25(2), 301-309.
- Macher, S. (2013). Social interdependence in close relationships: The actor partner interdependence investment model API-IM. *European Journal of Social Psychology*, 43(1), 84-96.
- Mahoney, A. (2013). Religion and conflict in marital and parent-child relationships. *Journal of Social Issues*, 61(4), 689-706.
- Manyam, S. B., & Junior, V. Y. (2014). Marital adjustment trend in Asian Indian families. *Journal of Couple & Relationship Therapy*, 13(2), 114-132.
- Maslow W. A. H. (1943). Conflict, frustration, and the theory of threat. *J. Abnorm. (soc) Psychol.* 38(5), 81-86.
- Natalie, O. R., Loriann, W., Sarah, A. V., & Sean, P. M. (2020). Sexual Intimacy in First-time Mothers: Associations with Sexual and Relationship Satisfaction Across Three Waves. *Journal of Sex Research*, 49(8), 2849-2861.
- Padgett, E., Mahoney, A., Pargament, K., & DeMaris, A. (2019). Marital Sanctification and Spiritual Intimacy Predicting Married Couples' Observed Intimacy Skills across the Transition to Parenthood. *Religions*, 10(3).
- Reiman, U. S., Rellini, A. H., & Fallis, E. (2011). The importance of sexual self-disclosure to sexual satisfaction and functioning in committed relationships. *Journal of Sexual Medicine*, 8(11), 3108-3115.
- Rose, A., Anderson, Sh., Miller, R., Marks, L., Hatch, T., & Card, N. (2019). Longitudinal Test of Forgiveness and Perceived Forgiveness as Mediators between Religiosity and Marital Satisfaction in Long-Term Marital Relationships. *Journal The American Journal of Family Therapy*, 64(4), 356-374.
- Rubin, H., & Campbell, L. (2012). Day-to-day changes in intimacy predict heightened relationship passion, sexual occurrence, and sexual satisfaction: A dyadic diary analysis. *Journal Social Psychological & Personality Science*, 3(2), 224-231.

- Samul, L. P., & Andrew, L. W. (2018). Only Bad for Believers? Religion, Pornography Use, and Sexual Satisfaction Among American Men. *The Journal of Sex Research*, 56(1), 50-61.
- Schramm, D. G., Marshall, J. P., Harris, V. W., & Lee, T. R. (2012). Religiosity, homogamy, and marital adjustment: An examination of newlyweds in first marriages and remarriages. *Journal of Family Issues*, 33(2), 246-268
- Scott, Sh. Ritchie, L., Knopp, K., Rahoards, G., & Markman, H. (2018). Sexuality within female same-gender couples: *Definitions of Sex, Sexual Frequency Norms, and Factors Associated with Sexual Satisfaction*. 47(3), 681-692.
- Shelby, B., Ritchie, L., Knopp, K., Rhoadea, G., & Markman, H. (2018). Sexuality Within Female Same-Gender Couples: Definitions of Sex, Sexual Frequency Norms, and Factors Associated with Sexual Satisfaction. *Journal of Marital and Family Therapy*. 47(8), 681-692.
- Stafford, L. (2016). Marital sanctity, relationship maintenance, and marital quality. *Journal of Family Issues*. 37(1), 119-31.
- Stulhofer, A., Ferreira, L. C., & Landripet, I. (2014). Emotional intimacy, sexual desire, and sexual satisfaction among partnered heterosexual men. *Sexual and Relationship Therapy*. 29(2), 229-244.
- Trudel, G., Marchand, A., & Ravart, M. (2010). Aubin S, Turgeon L, Fortier P. The effect of a cognitive-behavioral group treatment program on hypoactive sexual desire in women. *Sexual Relationship Therapy*. 16(2), 167-75.
- Van Den Brink, F., Vollmann, M., Smeets, M. A. M., Hessen, D. J., & Woertman, L. (2018). Relationships between body image, sexual satisfaction, and relationship quality in romantic couples. *Journal of Family Psychology*. 32(4), 466-474.
- Zhang, H., & Tsang, S. K. M. (2013). Relative income and marital happiness among Urban Chinese women: The moderating role of personal commitment. *Journal Happiness Stud*. 14, 1575-1584.

